

UNHCR
The UN Refugee Agency

**СПІЛЬНА ОЦІНКА
ЛУГАНСЬКА ОБЛАСТЬ, УКРАЇНА**

Офіс УВКБ ООН у Сєвєродонецьку, квітень 2015 р.

ЗМІСТ

РЕЗЮМЕ	3
МЕТОДОЛОГІЯ СПІЛЬНОЇ ОЦІНКИ.....	6
Огляд наявної інформації.....	6
Відоображення на картах різноманітності аудиторії і її географії.....	7
Методи отримання інформації.....	7
Моделювання обговорень у фокус-групах (ОФГ).....	7
Вибір тем	8
Складання плану проведення ОФГ	8
Проведення ОФГ	8
Оцінка результатів і аналіз набутого досвіду	9
РЕЗУЛЬТАТИ СПІЛЬНОЇ ОЦІНКИ У ЛУГАНСЬКІЙ ОБЛАСТІ	10
Загальні результати	10
1. Свобода пересування.....	11
2. Питання, пов'язані з реєстрацією.....	12
3. Гуманітарна допомога.....	13
4. Єдність сім'ї та виклики у сфері захисту дітей.....	15
5. Право на освіту.....	16
6. Право на медичну допомогу і охорону здоров'я.....	17
7. Право на належне житло	18
8. Доступ до працевлаштування	20
9. Доступ до соціального забезпечення.....	21
ПОДАЛЬШІ КРОКИ.....	23

Резюме

Перша спільна оцінка у Луганській області проводилась з 27 березня по 4 квітня 2015 року. Відбулись обговорення у 51 фокус-групі за участю 376 осіб, якими опікується УВКБ ООН, зокрема внутрішньо переміщених осіб (ВПО), представників громад, постраждалих від конфлікту і приймаючих громад. У заходах в рамках проведення спільної оцінки взяли участь працівники служби Заступника Голови Луганської обласної державної адміністрації, Департаменту соціального захисту населення, центрів соціальних служб для сімей, дітей та молоді (Северодонецьк, Кременна, Троїцьке, Сватове), Товариства Червоного Хреста України, представники організацій «Право на захист» (R2P), SOS Children's Villages («СОС Дитячі містечка»), Action Against Hunger («Дія проти голоду»), International Relief and Development (IRD) («Міжнародна допомога і розвиток»), Норвезької ради з питань біженців (NRC), Данської ради з питань біженців (DRC), Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ) і УВКБ ООН. На даний момент у Луганській області нараховується 163426 внутрішньо переміщених осіб¹.

Нижче наведено стислий перелік ризиків, визначених самими особами, якими опікується УВКБ ООН:

1. **Свобода пересування:** обмеження свободи пересування не лише спричиняє ризики у сфері безпеки, а й негативно впливає на ВПО з точки зору єдності сім'ї та соціально-економічних можливостей.
2. **Питання, пов'язані з реєстрацією:** для певних груп, зокрема осіб з особливими потребами та особами з вразливих категорій, і досі існують перешкоди у реєстрації в якості ВПО. Виявлення незареєстрованих ВПО та їх охоплення продовжує викликати складнощі.
3. **Гуманітарна допомога:** недоліки у забезпеченні зв'язку з ВПО викликають недовіру до проведених гуманітарних заходів реагування, крім того, надавана допомога не відповідає конкретним потребам.
4. **Єдність сім'ї та права дитини:** розділення сімей через переміщення спричиняє численні наслідки для загального соціально-економічного добробуту ВПО. Діти без супроводу залишаються вкрай уразливими через бюрократичні перешкоди.
5. **Право на освіту:** бюрократичні вимоги не тільки ставлять під загрозу право на освіту, а й спричиняють ризики у сфері безпеки для переміщених учнів і студентів.
6. **Право на медичне обслуговування і охорону здоров'я:** економічні проблеми істотно обмежують доступ ВПО до медичної допомоги та лікування хронічних захворювань. Нестача медикаментів та спеціалістів з охорони здоров'я на обласному рівні є додатковими ризиками для ВПО.
7. **Доступ до належного житла:** ВПО постійно стикаються з проблемами у забезпеченні гідних умов проживання через відсутність стратегій та політики з забезпечення житлом, недостатністю допомоги та браком економічних можливостей.

---

¹ Станом на 24 квітня 2015 р. згідно з статистичними даними Державної служби України з надзвичайних ситуацій.

8. **Право на працевлаштування:** невідповідність профілів зайнятості до вимог ринку праці, де ситуація й без того напружена, обмежує можливості працевлаштування і загострює економічні труднощі, що негативно впливає на задоволення інших основних потреб і посилює занепокоєння ВПО.
9. **Доступ до соціального забезпечення:** прив'язка реєстрації в якості ВПО до соціальних виплат не враховує протиріччя між бюрократичними вимогами та реаліями вимушеного переміщення, що створює для ВПО адміністративні перешкоди в доступі до вищезазначених виплат.

Рекомендації учасників включали активніше розповсюдження інформації та посилення координації між гуманітарними організаціями, а також державними установами. ВПО та інші особи, що ними опікується УВКБ ООН чітко дали зрозуміти, що їхнє залучення, участь і мобілізація важливі для забезпечення прозорості та надання цільової допомоги для задоволення конкретних потреб. Були також запропоновані ініціативи з підтримки спроможності державних органів із метою розширення наявних послуг і сприяння належному реагуванню на динаміку вимушеного переміщення. Крім того, пролунали чіткі заклики до спільних кроків на захист свободи пересування і усунення бюрократичних перепон на шляху заохочення соціально-економічних можливостей та самозабезпечення, які гальмують повномасштабне здійснення прав ВПО і обмежують можливості реалізації довгострокових рішень.

УВКБ ООН та його партнери зобов'язуються використати результати проведеної спільної оцінки не лише у плануванні своєї діяльності, а й для формування базових показників, котрі будуть застосовуватися для вимірювання нашого прогресу і впливу наших заходів з надання допомоги. Майбутня робота з моніторингу, зокрема через таких партнерів як R2P буде проводитися за методологією спільної оцінки. Отримані результати також матимуть критично важливе значення для Плану гуманітарного реагування.

Методологія спільної оцінки

Спільна оцінка (СО) – це елемент ситуативного аналізу, який передбачає спільні дискусії з внутрішньо переміщеними особами (ВПО). Цей процес є одним із критично важливих інструментів для забезпечення участі осіб під опікою УВКБ ООН у всіх фазах планування і прийняття рішень стосовно них, а також підзвітності гуманітарного співтовариства перед постраждалим населенням.

На основі інструменту СО УВКБ ООН² був проведений дводенний семінар, на якому було підкреслено роль спільних оцінок у розробленні та впровадженні програм УВКБ ООН. Учасникам були представлені етапи процесу СО і висвітлені основні аспекти підходів, заснованих на участі громади й захисту прав людини, а також комплексного підходу до врахування факторів віку, гендера і різноманітності. У семінарі, що проводився за підтримки працівників УВКБ ООН та ВБФ «Право на захист» з Дніпропетровська та Києва, взяли участь 28 представників 15 організацій та установ³.

Огляд наявної інформації

На початку семінару було проведено огляд наявної інформації про переміщене населення та існуючі ризики. Перший виступ на семінарі охоплював методології (i) аналізу довідкової інформації про характеристики населення та (ii) визначення найбільш типових ризиків у сфері захисту.

Були також представлені основні ризики та проблеми у сфері захисту ВПО та постраждалого населення Луганської області, детально викладені у звітах УВКБ ООН і організацій-партнерів про поточну ситуацію, звітах польових місій і тематичних звітах за результатами моніторингу (у сферах захисту, надання житла тощо).

З метою доповнення огляду наявної інформації учасникам було запропоновано розділитися на пари та скласти переліки основних ризиків і проблем у сфері захисту, актуальних для виконання їхніх поточних функцій та характерних для зон географічного охоплення їхньої діяльності. Переліки, складені парами учасників, були зібрані для подальшого узагальнення та представлення у другий день семінару, на сесії «Вибір тем».

---

² УВКБ розробило «Інструмент УВКБ ООН для спільної оцінки у здійсненні діяльності» в рамках своєї Стратегії врахування віку, гендера та різноманітності. У цьому інструменті окреслено основні кроки, необхідні для забезпечення участі жінок, дівчат, хлопців і чоловіків у спільному аналізі проблем у сфері захисту, в обговоренні спроможності розв'язання цих проблем і у спільному пошуку рішень. Вищезгаданий документ доступний за посиланням <http://www.unhcr.org/450e963f2.html>.

³ Служба Заступника Голови Луганської обласної державної адміністрації, Департамент соціального захисту населення, центри соціальних служб для сімей, дітей та молоді (Северодонецьк, Кремінна, Троїцьке, Сватове), Товариство Червоного Хреста України, «Право на захист» (R2P), SOS Children's Villages («СОС Дитячі містечка»), Action Against Hunger («Дії проти голоду»), International Relief and Development (IRD) («Міжнародна допомога і розвиток»), Норвезька рада з питань біженців (NRC), Датська рада з питань біженців (DRC), Всесвітня організація охорони здоров'я (ВОЗ) і УВКБ ООН.

За загальним враженням учасників семінару, основні проблеми у сфері захисту включали: i) брак інформації стосовно прав і пільг для ВПО; ii) обмеження свободи пересування; iii) розділення сімей; iv) обмеження права на належне житло; v) доступ до гуманітарної допомоги.

- **Цікаво зазначити, що фактичні результати спільної оцінки виявилися схожими на результати, передбачені учасниками семінару, але в багатьох випадках відрізнялися від останніх.**

Відображення на картах різноманітності аудиторії та її географії

Далі протягом семінару були висвітлені практичні аспекти віку, гендера та інших елементів різноманітності роботи з ВПО та постраждалим населенням. Учасники були розбиті на групи для проведення «мозкового штурму» щодо різноманітних характеристик ВПО, присутніх у регіоні, які потребуватимуть належного врахування і уваги у рамках проведення СО.

Після проведення дискусій у групах останні представили складені ними переліки категорій ВПО і ризиків щодо захисту, які можуть бути притаманні саме цим групам, урахувавши їхні характерні риси та вплив переміщення на них. Ведучі узагальнили підсумки роботи груп і склали загальні переліки характеристик населення, після чого розмістили їх на фліп-чарті.

Що стосується географії, учасникам було запропоновано проаналізувати свої можливості щодо охоплення населення і спрогнозувати, з якими групами з зазначених у загальних переліках, враховуючи аспекти віку, гендера і різноманітності (ВІР), що були складені на попередньому етапі, можна зустрітися у строки, передбачені графіком наступної СО і де саме. Після цього оперативні можливості учасників були співставлені з якісними характеристиками ВПО і постраждалого населення і визначеними географічними характеристиками, що дозволило візуально представити охоплення і зони відповідальності учасників СО.

Методи отримання інформації

У загальних рисах було представлено передову практику застосування різних методів отримання інформації для досягнення цілей СО. Були роз'яснені основні елементи, доповнюваність і доречність таких методів, як спільне спостереження, частково структурована бесіда і обговорення у фокус-групі, у різних оперативних контекстах. Учасники семінару поділилися своїми думками щодо доцільності застосування представлених методів у СО в місцевому контексті, після чого було вирішено, що перевагу слід надати такому методу отримання інформації, як обговорення у фокус-групах.

Моделювання обговорень у фокус-групах (ОФГ)

У рамках семінару було виконано практичну вправу для сприяння кращому розумінню проблем, які можуть виникнути при організації ОФГ із конкретними групами населення.

Учасників розбили на групи, кожна з котрих отримала документ із викладенням конкретного контексту й ролей, що їх мали взяти на себе члени групи - або працівники гуманітарних організацій, або ВПО. Після короткого ознайомлення з базовою

інформацією та розподілом функцій між учасниками груп було проведено моделювання ОФГ. Через 45 хвилин учасникам було запропоновано завершити обговорення і визначити різні аспекти ОФГ у контексті їхніх очікувань, виконуваних ролей та конкретних ризиків у сфері захисту відповідно до зазначених ролей.

На групу «гуманітарних працівників/модераторів» було покладено завдання заповнити бланки систематизації, наводячи в них виявлені ризики в сфері захисту, ключові випадки, ресурси громад та їхні можливості у подоланні проблем, а також запропоновані рішення. Після короткого обговорення у групі ці форми були представлені аудиторії. «ВПО/учасники» поділилися своїми враженнями щодо роботи модераторів ОФГ.

Завершуючи цю сесію, ведучі рольової гри підбили підсумки щодо основних проблем, з якими можуть зткнутись як учасники, так і модератори під час проведення реальних ОФГ.

Вибір тем

Ризики та проблеми у сфері захисту, зазначені учасниками у перший день на етапі «Огляд наявної інформації», були згруповані відповідно до загальних тем із деталізацією окремих недоліків і зведені у PowerPoint презентації. Для подальшого включення у остаточний план СО і формулювання тематичних запитань для запланованих ОФГ (див. Додаток І) учасникам був представлений набір запропонованих тем і запитань.

Складення плану проведення ОФГ

Ведучі семінару представили зведений план ОФГ, що включав усеосяжну «дорожню карту» подальшого проведення СО. Учасникам були надані таблиці з результатами попередніх етапів в контексті відображення різноманітності та характеристик груп населення, географії, переліків тем і запитань, а також відповідальних організацій/груп. Після цього учасникам було запропоновано призначити керівників груп у своїх організаціях по кожній з запропонованих локацій і надати попередні графіки/дати проведення ОФГ у відповідних пунктах.

Проведення ОФГ

Упродовж 7 днів СО у Луганській області було опитано **376 осіб у 51 групі**. 12 % з опитаних осіб під опікою УВКБ ООН становили діти (дівчата і хлопці), 64% – жінки, 25% – чоловіки. ОФГ були проведені у наступних 9 районах і 4 містах: Кременському, Троїцькому, Сватовському, Білокуракинському, Новопсковському, Старобільському, Біловодському, Новоайдарському, Попаснянському районах, містах Северодонецьк, Лисичанськ, Рубіжне та Луганськ. Виявилось неможливим включити тільки Марківський, Міловський та Станично-Луганський райони через обмежені можливості діяльності та міркування безпеки.

Допомогу у проведенні ОФГ надали наступні установи і організації: Департамент соціального захисту населення, центрів соціальних служб для сімей, дітей та молоді (Северодонецьк, Кременна, Троїцьке, Сватове), Товариство Червоного Хреста України, «Право на захист» (R2P), SOS Children's Villages («СОС Дитячі містечка»), Action Against Hunger («Дії проти голоду»), International Relief and Development (IRD)

(«Міжнародна допомога і розвиток»), Всесвітня організація охорони здоров'я (ВООЗ) і УВКБ ООН. 3 51 ОФГ УВКБ ООН узяло участь у сімнадцяти.

Оцінка результатів і аналіз набутого досвіду

Відгуки учасників семінару з СО були позитивними, відображаючи глибше розуміння динаміки та впливу вимушеного переміщення, корисність платформи для діалогу між регіональними суб'єктами, а також отримання чітких концепцій та інформації, важливої для регулярної роботи з ВПО (не обмежуючись лише конкретними заходами в рамках проведення СО). Серед пропозицій щодо вдосконалення деякі учасники зазначили потребу в чіткіших задачах і цілях, а деякі підкреслили необхідність виділення додаткового часу на практичні справи та моделювання ситуацій, які були розцінені як найбільш корисні та цікаві. Були висловлені прохання про розширення можливостей навчання у сфері соціальної роботи з ВПО (зокрема пом'якшення стресу/надання психосоціальної підтримки), постійної поглибленої роботи протягом обговорень у фокус-групах, а також застосування передової практики й досвіду впровадження програм у гуманітарній сфері та сфері розвитку, набутих протягом реагування на інші надзвичайні ситуації, спричинені конфліктами (як-от у Грузії чи колишній Югославії).

Результати спільної оцінки у Луганській області

Після семінару було проведено власне спільну оцінку в Луганській області.

Загальні результати

Інформація, надана учасниками СО, дозволила зробити декілька висновків, що охоплюють різні сфери або теми, зокрема:

- Має місце критична прогалина стосовно **розповсюдження інформації**. ВПО часто не обізнані або недостатньо інформовані про свої права, а також про пільги, допомогу і послуги, доступні для них у різних сферах секторах. Постійні зміни у законодавстві та політиці також створювали складнощі у доступі до точної і актуальної інформації.
- Як зазначали самі ВПО – і як встановлено за результатами відповідного аналізу – можливості **участі ВПО** у вирішенні питань і прийнятті рішень, які безпосередньо стосуються їх, обмежені, що не лише сприяє додатковим прогалинам в інформації, а й також обмежує їхню роль як ключових зацікавлених сторін (а також власників прав). ВПО чітко висловлюють своє бажання брати участь у прийнятті рішень, які ухвалюються від їхнього імені. Їхній вплив украй важливий, оскільки забезпечує врахування особливих потреб осіб, що належать до різних категорій вразливості. Згадані потреби можуть бути пов'язані з додатковими ризиками чи недоліками і з часом змінюють свій характер.
- Нестача інформації і обмежена участь ВПО у гуманітарних заходах викликають **враження про непрозорість** у діях державних установ і гуманітарних організацій, що працюють у сфері реагування на потреби ВПО.
- Труднощі з забезпеченням **координації** дій гуманітарних організацій спричиняють додаткову плутанину, через що очікування людей не виправдовуються, а загальний вплив гуманітарної діяльності, спрямованої на задоволення потреб ВПО, обмежується.
- Потреби, що залишаються незадоволеними, на тлі відсутності реальних можливостей для майбутнього самозабезпечення підвищують **ризик залежності від допомоги**, оскільки ситуація з внутрішнім переміщенням затягується.
- ВПО стикаються з численними викликами, поєднання котрих викликає у багатьох із них глибоку **тривогу**, зокрема щодо: невизначеності майбутнього, розділення сімей, економічних труднощів, обмежених можливостей забезпечити себе, бюрократичних перешкод, обмежень свободи пересування тощо.
- **Обмежений доступ до працевлаштування** безпосередньо пов'язаний з багатьма іншими ризиками у сфері захисту, визначеними ВПО як пріоритетні (зокрема

ризика, пов'язані з питаннями житла, охорони здоров'я, освіти та свободи пересування).

Нижче наведено результати тематичних обговорень у фокус-групах, а також подано пропозиції і рекомендації учасників, спрямовані на сприяння здійсненню прав ВПО у повному обсязі.

1. СВОБОДА ПЕРЕСУВАННЯ

Ключові дані отримані у рамках оцінки

- Процедура перетину контактної лінії на основі перепусток створює перешкоди для свободи пересування з наступних причин:
  - поїздка до Старобільська для подання заяви й наступного отримання перепустки часто становить проблему, оскільки вимагає значних фізичних зусиль (особливо від осіб з інвалідністю та літніх людей), витрат коштів і часу (з моменту подання заяви до отримання перепустки зазвичай проходить 10 днів);
  - електронна пропускна система не працює у повному обсязі або ж повною мірою не застосовується особовим складом блокпостів.
- Навіть за наявності перепусток мають місце додаткові перешкоди, зокрема:
  - транспортування доводиться організовувати «приватним порядком» на кожному боці контактної лінії, що вимагає як витрат коштів, так і значного часу через нерегулярність сполучення;
  - надто довгі черги на блокпостах, особливо на тих, що знаходяться вздовж контактної лінії, ситуація у сфері безпеки є малопрогнозованою.
- Особи, які не можуть скористатися стандартними каналами для отримання перепусток для перетину розмежувальної лінії, іноді вдаються до складніших альтернатив, таких як:
  - незаконні переходи, що включають коридори без гарантій безпеки й можуть проходити через заміновані території;
  - проїзд через Російську Федерацію (з неконтрольованих до контрольованих урядом територій), за якого відмітка про виїзд не ставиться, а після «незаконного повторного в'їзду» стягуються штрафи.
- Мілітаризація певних секторів, як правило, спричиняє занепокоєння і призводить до того, що ВПО (як зареєстровані так і незареєстровані) та інші особи, якими опікується УВКБ ООН, самі встановлюють для себе обмеження пересування, зокрема, з наступних причин:
  - непослідовна або незаконна практика роботи блокпостів, яка визначає вимоги, що пред'являються цивільному населенню (в деяких випадках – хабарництво/корупція);
  - повідомлення про наявність замінування, зокрема сільськогосподарських і лісових територій, розташованих близько від позицій (нинішніх або колишніх) учасників збройного конфлікту;
  - можливість стати об'єктом допиту і (або) перевірки (речей і (або) документів), навіть безпідставного або заснованого на приписуваних політичних переконаннях, особливо серед чоловіків працездатного віку;
  - побоювання протизаконної поведінки по відношенню до цивільних осіб із боку певних членів збройних формувань у районах високої

концентрації військового персоналу, зокрема у районах, де введені особливі обмеження щодо військовослужбовців.

- Тривалі труднощі з перетином контактної лінії ще більше **ускладнюють ситуацію з розділенням сімей (див. також п. 4 нижче).**
- Негативні відчуття стосовно свободи пересування обмежують здатність ВПО шукати варіанти працевлаштування для зменшення вразливості домогосподарств.

Пропозиції учасників

- Змінити та спростити порядок видачі перепусток для перетину контактної лінії.
- Поширити сферу дії громадського транспорту до контактної лінії.
- Посилити та зміцнити обмеження, встановлені для військовослужбовців у місцях проживання, перебування чи скупчення цивільного населення.
- Довести до цивільного населення інформацію про його права і обов'язки у випадках перевірки та допиту військовослужбовцями.

Рекомендації

- Децентралізувати процес видачі перепусток для перетину контактної лінії (накопичувати заявки на отримання перепусток не лише у Старобільську, але й у інших, доступніших населених пунктах, таких як Сєверодонецьк).
- Якщо скасувати пропускну систему неможливо, необхідно організувати співпрацю з місцевою владою з метою спрощення процедур і виділення ресурсів, необхідних для забезпечення повномасштабної експлуатації електронної пропускну системи.
- Підвищити через обласну владу рівень обізнаності військовослужбовців щодо незаконних дій, які негативно впливають на свободу пересування.
- Виступити за поширення сфери дії громадського транспорту до/від лінії розмежування.
- Виступити за призупинення заходів з покарання по відношенню до осіб, які проїжджають територією Російської Федерації через обмеження свободи пересування.

2. ПИТАННЯ, ПОВ'ЯЗАНІ З РЕЄСТРАЦІЄЮ

Ключові дані отримані у рамках оцінки

- Незважаючи на певні винятки, у цілому реєстрація ВПО у Луганській області забезпечується на належному рівні.
- Переміщеним особам, які виїхали без оригіналів документів, відмовляють у можливості реєстрації у якості ВПО.
- Існують перешкоди для осіб, які фізично не можуть особисто подати заяву про реєстрацію (особи з інвалідністю, літні люди) або є неправоздатними (діти без супроводу дорослих).
- Особи, яким відмовлено у реєстрації у якості ВПО, не отримують письмових пояснень причин негативного рішення або рекомендацій щодо наявних засобів правового захисту.
- Особи, яким надано статус ВПО, не отримують рекомендацій безпосередньо від місцевих органів влади щодо прав і пільг для ВПО.
- ВПО у цілому не обізнані з правами та пільгами, що повинні їм надаватись.

- Прив'язка соціальних виплати і пенсій до реєстрації у якості ВПО негативно впливає на точність статистичних даних, а також зперешкоджає адресному спрямуванню гуманітарної допомоги.
- Постраждале від конфлікту населення контрольованих урядом територій має можливість зареєструватися у якості ВПО у межах області (відповідно до всеохоплюючої місцевої практики на основі Постанови Кабінету Міністрів України № 509 і Розпорядження Кабінету Міністрів України № 1085-р), але не може переїхати до інших регіонів із збереженням статусу ВПО.
- У районах високої концентрації осіб, що бажають зареєструватися у якості ВПО (наприклад у Северодонецьку), очікування розгляду заявок займає триває достаньо довго і значна кількість ще не розглянутих заявок продовжує накопичуватись.

Пропозиції учасників

- Створити інформаційно-консультаційні центри для ВПО на районному рівні.
- Створити мобільні інформаційно-консультаційні групи на громадських засадах для охоплення ВПО у віддалених районах.
- Обласним і місцевим органам влади слід використовувати засоби масової інформації для систематичного розповсюдження інформації стосовно прав і пільг для ВПО.
- Створити безкоштовні пункти доступу (телефон, Інтернет) для подання запитів, що стосуються реєстрації.
- Скасувати прив'язку соціальних виплат та пенсій до факту реєстрації в якості ВПО.

Рекомендації

- Потрібна багатостороння інформаційно-пропагандистська робота щодо:
  - відв'язки соціальних виплат і пенсій від реєстрації в якості ВПО;
  - централізованої системи, яка б спростила реєстрацію ВПО та переміщення в масштабах країни;
  - альтернативних процедур реєстрації ВПО, які не можуть зареєструватися через фізичні або юридичні обмеження (наприклад, особи з інвалідністю, літні люди, діти без супроводу дорослих);
  - видачі письмових рішень при негативних відповідях на заяви про реєстрацію.
- Підтримка розбудови спроможності державних органів у місцях концентрації осіб, що бажають зареєструватись у якості ВПО (зокрема у Северодонецьку).
- Інформаційні центри на районному/міському рівні і (або) інформаційно-роз'яснювальні кампанії для інформування ВПО про чинні вимоги та процедури реєстрації.

3. ГУМАНІТАРНА ДОПОМОГА

Ключові дані отримані у рамках оцінки

- Брак інформації, прозорості та послідовності у процесі розподілу гуманітарної допомоги, зокрема щодо критеріїв, що їм повинні відповідати потенційні отримувачі.

- Гуманітарна допомога часто надається тільки особам, які мають довідку ВПО, незважаючи на широко відомі та документально зафіксовані потреби ВПО, неспроможних зареєструватися (наприклад, діти без супроводу дорослих; особи, які не можуть зареєструватися особисто; постраждале від конфлікту населення контрольованих урядом районів).
- Розподіл гуманітарної допомоги майже завжди обмежується великими населеними пунктами та районними центрами, через що ВПО у віддалених районах залишаються практично без допомоги і (або) не можуть дістатися пунктів роздачі допомоги.
- Іноді обсяг гуманітарної допомоги не відповідає фактичним потребам (як у випадку багатодітних сімей) або вона не спрямована безпосередньо на фактичні потреби (як у випадку осіб з інвалідністю, літніх людей, вагітних жінок, матерів новонароджених, ВІЛ-інфікованих осіб).
- Переміщеному населенню не завжди роз'яснюється мета збирання даних про них, що викликає занепокоєність щодо порушення конфіденційності особистих даних та підриває довіру до гуманітарних організацій.

Пропозиції учасників

- Організація інформаційних центрів або випуск бюлетенів на районному рівні стосовно гуманітарної допомоги та її розподілу.
- Місцеві органи влади повинні враховувати віддалені населені пункти та брати до уваги перешкоди, що існують для розповсюдження інформації та доступу до гуманітарної допомоги.
- Розповсюдження інформації, що стосується розподілу гуманітарної допомоги через місцеві ЗМІ, а також за допомогою автоматизованої розсилки оголошень через SMS-повідомлення.
- Підвищення гнучкості системи надання гуманітарної допомоги а контексті реєстрації ВПО, а також розробка фіксованого набору чи обсягу допомоги на одну особу чи домогосподарство.
- Надання допомоги у грошовій формі, що дозволить ВПО використовувати дії в спосіб, котрий якнайкраще відповідає їхнім конкретним потребам.

Рекомендації

- Виступити за створення гуманітарної бази даних із належними заходами безпеки, яка дозволяє актуалізувати інформацію про конкретні потреби і отриману допомогу, а також підтримати створення такої бази даних.
- Підтримати створення і розбудову спроможності центрів/механізмів координації гуманітарної діяльності у рамках існуючих інституційних структур на місцевому/районному рівні.
- Допомогти установам і органам місцевого рівня у розробці та використанні механізмів зв'язку та розповсюдження інформації для підтримки розподілу гуманітарної допомоги.
- Підтримати розбудову відповідної спроможності Департаменту соціального захисту населення для охоплення і оцінки осіб із груп ризику або уразливих груп у сільських та інших віддалених районах і надання їм допомоги.
- Посилити зв'язок і співробітництво між гуманітарними організаціями для прийняття, спільно з місцевою/обласною владою та особами, якими опікується УВКБ ООН, чітких і перевірюваних критеріїв відбору потенційних отримувачів допомоги, які відповідали б реальним потребам.

- Покращити зв'язок гуманітарних організацій з особами, що ними опікується УВКБ ООН, для зменшення кількості випадків, коли такі особи відчувають, що їхні очікування не справдились, або ж це відповідає дійсності.
- Розробити та впровадити адресні грошові програми для реагування на потреби, які не були задоволені наданою допомогою.

4. ЄДНІСТЬ СІМ'Ї ТА ВИКЛИКИ У СФЕРІ ЗАХИСТУ ДІТЕЙ

Ключові дані отримані у рамках оцінки

- Переміщені жінки з дітьми, розділені з партнерами чи чоловіками, які залишилися вдома, становлять значну частку у загальній кількості переміщеного населення.
- Існуючі обмеження свободи пересування загострюють і затягують проблему розділення сімей через вимушене переміщення.
- Переміщені родини з одним із батьків на чолі, особливо з малолітніми дітьми, стикаються з особливими соціально-економічними викликами через поєднання таких чинників, як дефіцит можливостей працевлаштування, тягар обов'язків єдиного годувальника і обмежений доступ до послуг із денного догляду за дітьми та дошкільних закладів.
- Наявна гуманітарна допомога у формі продовольчих і непродовольчих товарів не відповідає потребам сімей ВПО з одним із батьків на чолі та сімей ВПО з новонародженими та малолітніми дітьми.
- Несупроводжуваним і розлученим із сім'єю дітям не призначаються законні опікуни і, як наслідок, їм відмовляють у реєстрації в якості ВПО та доступі до гуманітарної та інших форм допомоги.
- Проблеми щодо інтеграції ВПО підліткового віку в співтовариства місцевих ровесників.

Пропозиції учасників

- Органи влади повинні запровадити чіткі організаційні процедури та обов'язки щодо реєстрації несупроводжуваних і розлучених із сім'єю дітей у якості ВПО.
- Забезпечити позашкільні заходи для дітей та підлітків-ВПО, особливо з малозабезпечених сімей.
- Переглянути склад гуманітарної допомоги таким чином, щоб задовольняти потреби дітей.
- Впровадити програми грошової допомоги для розділених сімей ВПО з неповнолітніми дітьми.

Рекомендації

- Надати розділеним сім'ям із дітьми пріоритет у **рамках програм грошової допомоги**.
- Клопотати перед обласною владою про коригування порядку реєстрації (зокрема щодо призначення законного опікуна) для полегшення реєстрації несупроводжуваних і розлучених із сім'єю дітей у якості ВПО.
- Запровадити позашкільні заходи, які б охоплювали дітей-ВПО, особливо підліткового віку та були спрямовані на взаємодію з приймаючими громадами.

5. ПРАВО НА ОСВІТУ

Ключові дані отримані у рамках оцінки

- Діти та підлітки-ВПО, як правило, відвідують школу й мають доступ до початкової та середньої освіти.
- Деякі учні виїждять на територію, контрольовану урядом, для отримання атестатів про середню освіту у закладах, акредитованих в Україні, з метою забезпечення можливості отримання вищої освіти.
- Інші учні перетинають контактну лінію для того, щоб забрати оригінали документів і атестатів про середню освіту з метою продовження освіти у вищих навчальних закладах.
- В обох випадках учні (зокрема неповнолітні), перетинаючи лінію розмежування для вирішення питань освіти, наражаються на небезпеку.
- У певних районах (наприклад, Сватове та Кремінна) спроможність дошкільних дитячих навчальних закладів прийняти потік ВПО обмежена, що в свою чергу обмежує можливості самотніх батьків працевлаштуватись.
- Навчальні заклади, евакуйовані на підконтрольну уряду територію, стикаються з гострою нестачею навчального, методичного і технологічного обладнання.
- Більшість евакуйованих учнів розміщується у школах-інтернатах або відповідних гуртожитках чи інших житлових приміщеннях, що відносяться до навчальних закладів.
- Для деяких учнів, які не евакуювалися на підконтрольну уряду територію, запроваджені програми електронного навчання.

Пропозиції учасників

- Влада повинна шукати альтернативи вимогам подання оригіналів документів, залишених удома під час переміщення, щоб зменшити потребу в поїздках через лінію розмежування.
- Органам влади і (або) гуманітарним організаціям необхідно задовольняти потреби евакуйованих шкіл в обладнанні.
- Необхідно здійснити відновити експлуатацію покинутих або наявних об'єктів інфраструктури, які могли б слугувати додатковими приміщеннями для потрібних центрів денного догляду за дітьми дошкільного віку.

Рекомендації

- Реалізація альтернативних заходів для зменшення потреби у поїздках через лінію розмежування за залишеними вдома документами, наприклад, запровадження електронної перевірки оригіналів документів, забезпечення доставки оригіналів або перевірки еквівалентності документів.
- Підтримка евакуйованих шкіл в контексті задоволення основних потреб в обладнанні та (або) навчальних засобах.
- Розробка і впровадження програм грошової допомоги, орієнтованих на неповні сім'ї з дітьми дошкільного віку.

6. ПРАВО НА МЕДИЧНУ ДОПОМОГУ І ОХОРОНУ ЗДОРОВ'Я

Ключові дані отримані в рамках оцінки

- ВПО і постраждале від конфлікту населення у сільській місцевості мають обмежений доступ до діагностичних і спеціалізованих медичних послуг, а фельдшерсько-акушерські пункти, за повідомленнями, знаходяться, як правило, у поганому стані.
- Економічні ресурси багатьох ВПО і постраждалих від конфлікту мешканців скоротилися, що обмежує їхню здатність подорожувати для отримання медичної допомоги і (або) придбання ліків.
- Ці труднощі загострюються через обмеження свободи пересування, а також різким збільшенням цін на ліки.
- Як результат, особи з хронічними захворюваннями або станами наражаються на особливу небезпеку.
- Учасники з усієї області повідомляли про нестачу ресурсів для надання діагностичних (рентгенівська плівка, туберкулін) та профілактичних (протитуберкульозна вакцина) послуг.
- Дефіцит кваліфікованих медичних кадрів існує в деяких частинах Луганської області, але особливо гострою ця проблема є на непідконтрольній уряду території.
- Попри потреби у послугах психосоціальної підтримки для ВПО, висловлені особами, що проживають на всій території області, такі послуги відсутні.
- Зростає кількість вагітних жінок, які прибувають з непідконтрольної території на територію, контрольовану урядом, для пологів, переважно керуючись бажанням зареєструвати дітей в органах влади України. Наприклад, кількість пологів, зареєстрованих у Біловодську, потроїлася.

Пропозиції учасників

- Визнати особливу вразливість ВПО в сфері доступу до послуг з охорони здоров'я й визначити безкоштовний доступ до медичного обслуговування, гарантований українським законодавством, у якості пріоритету.
- Державні субсидії на придбання ліків для ВПО.
- Гуманітарні організації повинні розглянути питання про реалізацію програм допомоги за принципом «гроші на придбання ліків».
- Забезпечити задоволення медичних потреб ВПО, розміщених у віддалених населених пунктах.
- Невідкладно усунути дефіцит продукції медичного призначення для профілактики та діагностики туберкульозу.
- Місцевим органам влади слід інформувати ВПО про наявні медичні послуги в кожному районі.
- Уряду необхідно визнати особливі потреби ВПО у психологічній допомозі та задовольнити їх, надаючи ці послуги безкоштовно в рамках забезпечення реалізації прав ВПО.

Рекомендації

- Розробити та впровадити **програми грошової допомоги**, орієнтовані на вразливих осіб з особливими медичними потребами.

- Створити мобільні медичні бригади для відвідання вдома ВПО та інших постраждалих від конфлікту осіб, які мешкають у віддалених населених пунктах, особливо вздовж лінії розмежування.
- Підтримати місцеву владу в створенні та розповсюдженні інформації для ВПО щодо наявних медичних послуг на районному і обласному рівнях.
- Органи влади повинні невідкладно вирішити проблеми, пов'язані з туберкульозом, користуючись підтримкою з боку організацій галузі охорони здоров'я.
- Клопотати про проведення оцінки потреб у психосоціальній допомозі на рівні області на предмет виявлення груп населення і територій, що потребують пріоритетних заходів реагування.

7. ПРАВО НА НАЛЕЖНЕ ЖИТЛО

Ключові дані отримані в рамках оцінки

- Наразі відсутня комплексна політика щодо житла для ВПО на національному, обласному чи місцевому рівнях.
- Можливості колективного розміщення в області обмежені трьома варіантами і вони здатні задовольнити лише малу частку ВПО, тому останнім доводиться орендувати житло, шукати підтримки з боку родичів або домовлятися з місцевою владою про розміщення у невикористовуваних або покинутих домівках.
- ВПО, які укладають договори оренди житла, стикаються з кількома проблемами:
  - ціни на оренду житла і комунальні послуги в містах зростають на відміну від доходів ВПО, що створює додатковий тиск на і без того обмежені заощадження ВПО;
  - надавана допомога не покриває витрати, пов'язані з житлом, тому ВПО вимушені селитися у помешканнях з незадовільними умовами проживання або проти свого бажання повертатись до місць попереднього проживання;
  - хоча поза містами ціни, можливо, нижчі, ринок неміського житла пропонує менше можливостей, при цьому наявне житло розташоване на більшій відстані від основних служб і очікуваних економічних можливостей, через що цей варіант розглядається як небажаний багатьма ВПО, які переважно відносяться до міського населення;
  - власники житла не хочуть укладати договори оренди, щоб уникнути зобов'язань з оподаткування.
- ВПО, яким дали притулок друзі чи родичі, живуть у переповнених приміщеннях і стикаються із зростаючою напруженістю у відносинах, тому що період переміщення дедалі більше затягується.
- Деякі ВПО отримали доступ до житла у районах (наприклад, у Троїцькому та Сватівському), де є відремонтовані пусті чи покинуті будинки, як повідомляється – за згодою власників; ці приміщення надаються ВПО, що відносяться до особливо вразливих груп.
- Учасники повідомляють, що в усіх районах є незайняте житло, більшість якого недоступне для ВПО.

- Постраждали від конфлікту домогосподарства розташовані вздовж лінії розмежування або близько від неї (і які не можуть зареєструватися як ВПО або отримати відповідні пільги), потерпають від значних пошкоджень житла, причому в деяких випадках воно повністю зруйноване, проте їх не забезпечують альтернативним житлом і не надають права на таке житло.
- Ремонт житла координують місцеві органи влади і гуманітарні організації, проте наразі попит перевищує пропозицію. Періодичне поновлення бойових дій (наприклад, обстрілів) спричиняє додаткову шкоду і (або) зводить нанівець виконаний ремонт.
- Багато постраждалих від конфлікту домогосподарств живуть у шкідливих або недостойних умовах; деякі з них мають доступ лише до частин своїх будинків або змушені переселятися у підвали чи будинки родичів або друзів, які мешкають неподалік, і чекати, поки підійде їхня черга на ремонт.
- Крім випадків пограбування, жоден з учасників не повідомив про інші порушення прав власності на житло, покинуте під час переміщення з неконтрольованої урядом території.

Пропозиції учасників

- Урядові слід розробити спеціальну житлову політику для ВПО, а на період, поки така політика не буде розроблена, збільшити фінансову підтримку ВПО для забезпечення проживання.
- Районні органи влади повинні створити базу даних про наявні варіанти розміщення для ВПО.

Рекомендації

- Запропонувати урядові розробити правову базу, спрямовану на задоволення всеосяжного комплексу житлових потреб ВПО і надати відповідну технічну підтримку. У рамках такої правової бази слід передбачити більше довгострокових можливостей, таких як схеми соціального субсидованого житла, з тим, щоб забезпечити ВПО гідні умови проживання. Вивчити питання про звернення до Банку розвитку Ради Європи, можливо, до Європейського центрального банку (ЄЦБ), на предмет реалізації спеціальних програм кредитування для ВПО.
- Урядові, у тісному співробітництві з обласною владою, уже слід почати планування заходів реагування на потреби, пов'язані з відбудовою будинків.
- У якості тимчасового заходу, а також для усунення поточних прогалин – реалізувати додаткові програми матеріальної допомоги найбільш вразливим групам, особливо у віддалених сільських районах, де можливості отримання житла обмежені і звідки необхідне переселення.
- Паралельно з цим слід розробити програми конкретної підтримки тих власників житла, житлові приміщення яких були зруйновані або сильно пошкоджені (з обмеженими перспективами відбудови у найближчому майбутньому) і які досі мешкають у «підвалах» вздовж ліній зіткнення.

8. ДОСТУП ДО ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ

Ключові дані отримані в рамках оцінки

- ВПО – це переважно міське населення, де виділяються спеціалісти та представники промислових професій. Досвід роботи та навички ВПО наразі не користуються високим попитом в області.
- Більшість можливостей працевлаштування передбачають низький рівень оплати праці або мають тимчасовий характер. Зайнятість в аграрному секторі носить сезонний характер.
- Деякі ВПО повідомляють, що не можуть отримати роботу в потенційних роботодавців, оскільки останні вважають, що ВПО проживають тут «тимчасово».
- У цілому одна з основних перешкод для забезпечення зайнятості полягає в тому, що ВПО не обізнані або не інформовані про вакантні робочі місця, наявні на локальному рівні. У деяких районах (наприклад, Троїцькому, Сватівському та Старобільському) жодна з опитаних переміщених осіб не знала, як і де отримати інформацію про можливості працевлаштування.
- Економічні можливості в області були обмеженими і до конфлікту. Нинішні економічні проблеми у масштабах країни та потік ВПО в область ще більше ускладнили ситуацію на обласному ринку праці.
- Хоча чоловіки ВПО прямо висловлюють розчарування браком робочих місць, вони не висловлюють бажання брати участь у перепідготовці з метою подальшого працевлаштування у сільськогосподарському секторі. Крім того, деякі ВПО не хочуть здійснювати такі інвестиції сподіваючись, що у коротко- або середньостроковій перспективі вони повернуться додому.
- Жінки ВПО, навпаки, демонструють набагато більшу зацікавленість і відкритість щодо опанування нових навичок, незалежно від галузі, з метою покращити економічне становище своїх родин.
- Чоловіки ВПО навіть зазначають, що відчуття невизначеності майбутнього в контексті переміщення призводить до загальної пасивності та виснажує психологічно.
- Більшість опитаних ВПО висловили зацікавленість у переселенні до інших регіонів, де ринок праці, можливо, сприятливіший, якщо їм буде надано достатню інформацію та допомогу у переїзді.
- ВПО з числа нещодавніх випускників вищих навчальних закладів висловлюють песимізм щодо можливостей працевлаштування. Вони повідомляють про неможливість отримати роботу або навіть пройти стажування за отриманою у навчальному закладі спеціальністю та віддають перевагу переїзду до інших регіонів.
- ВПО підприємці, які до переміщення мали малі або середні підприємства, володіють навичками та досвідом, що могли б дозволити їм покращити власне економічне становище. Проте, у процесі їм не вдалось перенести свої підприємства на контрольовані урядом території. Вони не мають ресурсів для повторного започаткування підприємницької діяльності та повідомляють, що допомога такого характеру на місцях відсутня.

Пропозиції учасників

- Урядові слід сприяти переселенню ВПО з Луганської області в цілях працевлаштування.

- Місцевій владі необхідно надавати ВПО загальнодоступну інформацію про місцеві можливості у сфері зайнятості, якщо можливо, приділяючи увагу професійним характеристикам ВПО.
- Необхідно підтримати існуючі державні послуги та програми зайнятості й доопрацювати їх так, щоб надати пріоритет потребам ВПО у сфері зайнятості.
- Місцева влада повинна заохочувати місцевих роботодавців сприяти працевлаштуванню ВПО і (або) відповідним чином стимулювати таких роботодавців.

Рекомендації

- Де можливо, гуманітарні організації повинні сприяти самозабезпеченню, віддаючи їй перевагу перед прямою допомогою і прагнути налагодження партнерських відносин з організаціями з розвитку, які мають досвід і компетентність у галузі забезпечення джерел існування та діяльності, що приносить дохід.
- Уряд повинен надавати ВПО інформацію про можливості у сфері зайнятості у різних регіонах, що дозволить ВПО вільно приймати обґрунтовані рішення стосовно можливого переселення.
- Необхідно реалізувати додаткові програми матеріальної допомоги для ВПО у випадках, коли місцева інтеграція недоцільна, а основним пріоритетом є переселення.

9. ДОСТУП ДО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Ключові дані отримані в рамках оцінки

- Проблеми реєстрації, з якими стикаються певні групи переселенців (див. розділ «Питання, пов'язані з реєстрацією») продовжують обмежувати їхній доступ до соціальних виплат.
- Внутрішньо переміщеним особам, які виїхали з своїх домівок без оригіналів документів (наприклад, трудової книжки та полісу загальнообов'язкового державного страхування на випадок безробіття), відмовляють у доступі до соціального забезпечення, пенсійних виплат, інших видів допомог і субсидованих пільг (наприклад, на проїзд у громадському транспорті).
- У переважній більшості ВПО повідомляють, що не відчують себе належним чином інформованими про свої права і пільги, про те, як їх належним чином реалізувати, або про те, де можна отримати належну інформацію та роз'яснення.
- Поєднання обтяжливого бюрократичного процесу, плутанини щодо наявної інформації, складнощів із документами і грошової величини певних виплат змушує деяких ВПО припинити спроби реалізувати свої права на соціальне забезпечення.
- Багато ВПО висловлюють незадоволення і розчарування діями відповідних державних службовців. Переселенці не вважають, що вони точно і повною мірою поінформовані про свої права і думають, що бюрократичні перепони перевершують якість послуг або ефективність вирішення проблем з боку місцевих органів влади задля розширення доступу ВПО до соціальних виплат і пільг.
- Бюрократичний порядок зняття з реєстрації та наступної перереєстрації для отримання соціальних виплат і пільг не відповідає потребам ВПО щодо

задоволення основних потреб (зокрема, стосовно можливостей працевлаштування, возз'єднання сімей та окращення умов проживання).

- Жоден з опитаних переселенців не звертався до юристів за консультаціями щодо усунення адміністративних перешкод через необізнаність про наявні послуги такого характеру або через відсутність таких послуг.

Пропозиції учасників

- Уряду необхідно переглянути питання прив'язки реєстрації ВПО до надання соціального забезпечення і розглянути можливість перебудови діючої системи.
- Місцеві органи влади (особливо Департамент соціального захисту населення) повинні володіти актуальною інформацією, що її потребують ВПО і точно та безпосередньо доводити її до відома ВПО.
- Гуманітарним організаціям слід розглянути питання про реалізацію заходів грошової допомоги для ВПО, які потрапляють у бюрократичні пастки й не можуть отримувати соціальні виплати чи пільги.
- Необхідно надати підтримку органам соціального захисту населення для подолання додаткового робочого навантаження, викликаного прибуттям значної кількості ВПО.

Рекомендації

- Надати технічну допомогу та підтримку державним органам у створенні матеріалів для розповсюдження інформації про права і пільги для ВПО, відповідні установи, наявні пункти надання послуг та їхні контактні дані.
- Підтримати діяльність із розбудови спроможності Департаменту соціального захисту населення.
- Передбачити у програмах матеріальної допомоги орієнтацію на вразливі групи населення, які інакше не матимуть доступу послуг державного соціального забезпечення.

Подальші кроки

На основі результатів проведеної спільної оцінки Польовий офіс УВКБ ООН у Севєродонецьку доклататиме зусиль у наступних напрямках:

- використовувати результати спільної оцінки у розробленні Стратегії захисту на рівні країни на предмет задоволення незадоволених потреб, виходячи з визначених пріоритетних проблем та інформації, отриманої від ВПО та інших осіб під опікою УВКБ ООН. До неї будуть включені чіткі та конкретні звітні матеріали, які можна буде створити у прийнятні строки та з забезпеченням необхідних заходів із моніторингу і оцінки виконання;
- застосовувати Стратегію захисту УВКБ ООН для якнайкращого реагування на місцеві потреби ВПО, а також громад Луганської області, постраждалих від конфлікту та приймаючих ВПО, заохочуючи підхід, заснований на дотриманні прав людини та участі громад, з урахуванням віку, гендера і різноманітності;
- ділитися підсумками цієї спільної оцінки з партнерами та відповідними зацікавленими сторонами для просування методологій спільного оцінювання і заохочення всестороннього зворотного зв'язку з метою доповнення результатів цього звіту іншою релевантною інформацією;
- віддавати пріоритет додатковим спільним заходам для заповнення прогалів, виявлених у цьому звіті.

У якості негайного реагування на потреби, висловлені в ході спільної оцінки, УВКБ ООН віддаватиме пріоритет:

- спільним заходам із партнерами з розповсюдження інформації для підвищення обізнаності ВПО з їхніми правами та обов'язками, а також з пільгами та наявними послугами;
- адресним заходам, орієнтованим на вразливі групи населення з особливими потребами, які інакше залишилися б незадоволеними;
- заохоченню та активній участі у посиленні координації дій гуманітарних організацій з метою максимального підвищення ефективності та впливу на основі багаторівневих заходів реагування;
- консолідації громадських волонтерських мереж і підтриманні громадських організацій з метою розбудови спроможності ВПО на місцях та їхньої участі в заходах реагування в якості важливих зацікавлених сторін;
- заохоченню юридичних консультацій та надання допомоги через спеціалізовані НУО і юридичні мережі, що працюють на громадських засадах, для розширення доступу НУО до заходів правового і адміністративного захисту;
- безпосереднім і спільним інформаційно-пропагандистським заходам для подолання пріоритетних ризиків у сфері захисту, а також належної реалізації державної політики;
- розбудові спроможності відповідних державних суб'єктів для збільшення ефективності та оперативності реагування на потреби ВПО і зміцнення загальної відповідальності держави за захист ВПО і повне здійснення відповідних прав;
- наданню допомоги та реалізації відповідних заходів для задоволення невідкладних потреб з одночасною роботою в напрямку довгострокових рішень

для ВПО – безпосередньо або через співпрацю з відповідними зацікавленими сторонами.